

ZR-I.5183.82.2023.JH

Kraków, dnia 09. PAŹ. 2023

**Parafia Rzymskokatolicka
św. Jana Kantego w Tarnawie Dolnej
Tarnawa Dolna 269
34-210 Zembrzyce**

dotyczy: kościół parafialny pw. św. Jana Kantego – zalecenia konserwatorskie dotyczące prac przy dekoracji malarskiej we wnętrzu kościoła.

Odpowiadając na wystąpienie Parafii z dnia 11.09.2023 r. (data wpływu: 12.09.2023 r.) dotyczące wydania zaleceń konserwatorskich odnośnie wykonania prac konserwatorskich i restauratorskich dekoracji malarskiej we wnętrzu kościoła

Małopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków

działając na podstawie: art. 27 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: Dz.U. z 2022 r., poz. 840)

przekazuje następujące zalecenia konserwatorskie:

- dekoracja malarska pokrywająca ściany i sklepienia kościoła w Tarnawie Dolnej powstała pod koniec I. 50. XX w., wykonana przez Józefa Machwitza (1900-1973), autora wielu polichromii w kościołach na terenie Małopolski i na Opolszczyźnie, artysta był także projektantem witraży i wyposażenia kościołów;
- z uwagi na zły stan zachowania malowideł, w tym silne zabrudzenia, zaplamienia i ślady zacieków, pokrycie siatką spękań, mechaniczne uszkodzenia warstwy malarskiej, przetarcia itp., wpływające m.in. na odbiór estetyczny malowideł, zaleca się wykonanie fachowych zabiegów konserwatorskich, które powstrzymają procesy niszczące, poprawią stan techniczny i przywrócą pierwotny efekt estetyczny;
- prace przy polichromii należy powierzyć dyplomowanemu konserwatorowi dzieł sztuki; należy je prowadzić w oparciu o założenia autorskiego programu postępowania konserwatorskiego, zawarte w przedłożonym „Programie prac konserwatorskich dotyczącym wystroju malarskiego wnętrza kościoła parafialnego pw. św. Jana Kantego w Tarnawie Dolnej” oprac. przez mgr Katarzynę Magrysiewicz-Dobrzańską (sierpień, 2023);
- w przypadku ujawnionych spękań konstrukcyjnych konieczne jest ich rozpoznanie przez uprawnionego konstruktora, który opracuje stosowną ekspertyzę i zalecenia naprawcze;
- ze ścian kościoła należy usunąć drewnianą boazerię, która jest zagrzybiona i zaatakowana przez owadzie szkodniki drewna oraz nieestetyczną okładzinę z imitacji kamieni wokół otworów drzwiowych, do rozważenia zasadność wykonania drewnianych opasek w ich miejsce (zapropnowanych w programie jw.);

- w przypadku całkowitego zniszczenia dekoracji malarskiej w partiach zasłoniętych boazerią należy ją zrekonstruować na podstawie wzoru zachowanego w wyższych partiach ścian (przy założeniu, że boazeria zostanie całkowicie usunięta);

- dla zapewnienia możliwości wysychania zawilgoconych ścian zaleca się wykonanie dylatacji między posadzką i tynkiem na ścianie (wys. ok. 10-12 cm), a w przypadku pozostawienia drewnianej boazerii, jej rozszczelnienie umożliwiające swobodną cyrkulację powietrza.

Kościół i malarska dekoracja wnętrza nie posiadają decyzji ws. wpisania do rejestru zabytków. Budynek kościoła ujęty jest w gminnej ewidencji zabytków.

Małopolski
Wojewódzki Konserwator Zabytków
Krakowie
dr inż. arch. Piotr Turkiewicz

Otrzymują:

1 x Parafia Rzymskokatolicka św. Jana Kantego,
Tarnawa Dolna 269, 34-210 Zembrzyce + 2 egz. progr.;

1 x a/a + 1 egz. progr.

Do wiadomości:

1 x Archidiec. Komisja ds. Kons. Zab. Kościelnych, Arch. i Szt. Sakralnej,
Kuria Metropolitalna, ul. Franciszkańska 3, 31-004 Kraków.

**PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH
DOTYCZĄCY WYSTROJU MALARSKIEGO WNĘTRZA
KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO P.W. ŚW. JANA KANTEGO
W TARNAWIE DOLNEJ**

opr. mgr Katarzyna Magrysiewicz - Dobrzańska

sierpień 2023

**WOJEWÓDZKI URZĄD
OCHRONY ZABYTKÓW W KRAKOWIE**
31-002 Kraków, ul. Kanonicza 24
tel. 12 370-83-11, 12 370-83-12
NIP 676-17-36-811 REGON 003915214

K. Magrysiewicz-Dobrzańska

mgr Katarzyna Magrysiewicz-Dobrzańska
Konservator Dziej Sztuki
Kraków, pl. Na Groblach 18/10

09. PAŹ. 2023

dotyczy mianem ZR-1. 5183 89 2023 MH 2 dno

1. DANE OGÓLNE

Wystrój malarski wnętrza kościoła ściany i sklepienia

1. Miejscowość – Tarnawa Dolna w województwie małopolskim, w powiecie suskim, w gminie Zembrzyce.
2. Rodzaj obiektu- malowidło ściennie na tynku, wyprawa tynkowa ścian i sklepień.
3. Lokalizacja obiektu - Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego
Prezbiterium transept i nawy
4. Technika: - dekoracja ścian technika klejowa
5. Czas powstania – 1914? Prezbiterium , 1957-1959 korpus nawowy,
6. Autor/warsztat – Paweł Pelc

Zleceniodawca: Parafia Rzymskokatolicka p.w. Przenajświętszej Trójcy

Wpis do Ewidencji gminnej pod nr. 5324

2. RYS HISTORYCZNY KOŚCIOŁA

Pierwszy drewniany kościół pod wezwaniem św. Jana Kantego w Tarnawie Dolnej został wzniesiony w latach 1840-1843. Jego fundatorem był Jan Wielopolski, właściciel Tarnawy, wchodzącej wówczas w skład dóbr suskich. Parafię erygowano w 1845 roku.

1848 roku nastąpiło formalne i praktyczne oddzielenie Tarnawy Dolnej od parafii w Mucharzu, do której miejscowość należała od początku powstania tj. od poł. XIV stulecia. Następny właściciel Tarnawy, Sucheja i okolicznych wiosek hrabia Władysław Branicki wybudował w latach 1878-1882, na zboczu Tarnawskiej Góry, świątynię większą, murowaną. Konsekrował ją w 1882 roku biskup krakowski ks. Albin Dunajewski, gdyż parafia tarnawska w roku 1880 wróciła do Archidiecezji Krakowskiej.

W roku 1914 od maja do września kościół zyskał pierwszą dekorację malarską. Wykonawcą i autorem projektu był krakowski malarz Pawła Palec i jego szwagier Adolf Hieronim Projekt dekoracji figuralnej został zatwierdzony przez komisję

artystyczno konserwatorską z ramienia Książęco-biskupiego Konsystorza krakowskiego¹.

W czasie II wojny światowej kościół uległ częściowemu zniszczeniu, a naziści spalili ołtarz Najświętszego Serca Pana Jezusa. Tuż po zakończeniu działań wojennych proboszcz Graca wraz z parafianami przystąpili do renowacji świątyni. Dzieło to kontynuował od 1953 roku nowy proboszcz tarnawski ks. Stanisław Kosturek. Dzięki ofiarności i pracowitości mieszkańców Tarnawy położono nowy tynk wewnętrzny w kościele, postawiono ołtarz Serca Jezusowego. Świątynię w środku odmalował artysta z Tarnowskich Gór, Józef Machwiza². Przy tej okazji wymieniono w kościele okna, które liczyły już przeszło 70 lat, zastępując stare witrażowymi. Wymieniono też pokrycie dachu i tynki zewnętrzne. Oprócz tego kościół wyposażono w brakujące sprzęty i szaty liturgiczne.

22 lutego 1959 roku ks. bp. Karol Wojtyła, obecnie święty Jan Paweł II, poświęcił w czasie Gorzkich Żali polichromię kościoła i witraże.

Na początku XXI wieku wymieniono posadzkę w prezbiterium na płytki gresowe i wprowadzono rażąco estetycznie okładziny wokół otworów drzwiowych we wnętrzu kościoła z imitacji cegieł pomalowanych w kolorze żółtym.

3. OPIS FORMALNO-STYLISTYCZNY

Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego położony jest w środkowej części wsi Tarnawa Dolna, w przysiółku „Sitarzówka”. Znajduje się na stoku wzniesienia, po północnej stronie głównej drogi. Kościół bez wyraźniejszych cech stylowych, z

¹ Wizytacje biskupie i dziekańskie w archiwum parafialnym

² Józef Machwiz urodził się w 1900 roku w Chorzowie. Jego rodzice Gottlieb i Waleska Machwitz przybyli do tego miasta spod Kluczborka. Ojciec pracował w hucie Królewskiej. Józef Machwitz w młodym wieku rozpoczął pracę trasera w hucie. W wieku 16 lat uciekł z domu. Znalazł prace w firmie ze Szklarskiej Poręby, która odnawiała kościelne malowidła. Jej właściciel Ruchpolding umożliwił Machwitzowi naukę w szkole plastycznej w Monachium. Następnie artysta został wolnym słuchaczem na monachijskiej Akademii Sztuk Pięknych. W kolejnych latach praktykował w różnych firmach w Niemczech. W 1921 roku wrócił na Śląsk. Ożenił się z Franciszką, z którą zamieszkał w Chorzowie. Pracował w firmie malarskiej w Bytomiu. W 1928 roku przeprowadził się do Tarnowskich Gór. Sporo prac zlecał Machwitzowi dyrektor Spółki Brackiej z tego miasta. W 1935 roku Machwitz założył własną firmę. Po wybuchu wojny został zmobilizowany do polskiego wojska i dostał się do radzieckiej niewoli. Gdy go zwolniono, wrócił pieszo do Tarnowskich Gór. Niemcy wcielili go następnie do policji, a w 1942 roku do Wehrmachtu i wysłali na wschodni front. Pod koniec wojny trafił do radzieckiej niewoli na terenie Słowacji, ale niedługo potem go zwolniono. Po wojnie ukrywał się w Miasteczku Śląskim. Dorabiał wówczas malowaniem kartek świątecznych. Po wyjściu z ukrycia wrócił do pracy jako malarz i projektant. Artysta zmarł w 1973 roku w Tarnowskich Górach.

Machwitz był wykonawcą wielu polichromii w kościołach na terenie Małopolski i na opolszczyźnie, projektował wyposażenia i witraże. Obrazy jego autorstwa znajdują się w zbiorach prywatnych, w Muzeum Śląskim w Katowicach i w Muzeum tarnogórskim. W latach dwudziestych XX wieku polichromował szpitale oraz budynek Opery w Bytomiu, a także tamtejsze kościoły. W 1940 roku na zlecenie okupantów wykonał malowidła w Ratuszu w Tarnowskich Górach z przedstawieniem dziejów miejscowości. W latach sześćdziesiątych XX wieku w kościele w Skawicy k. Zawoi Machwitz wykonał polichromię, projekty ołtarzy bocznych, figur i witraży.

wyposażaniem neogotyckim(ambona, prospekt organowy i ołtarz główny) i neobarokowym o charakterze ludowym (ołtarze boczne).

Kościół murowany z cegły z użyciem kamienia. Trzynawowy, z prezbiterium zamkniętym pięciobocznie, węższym od nawy. Od frontu z wydatną wieżą na rzucie kwadratu. Wieża nakryta czterospadowym daszkiem z baniastym hełmem. Dachy kościoła siodłowe, kryte dachówką marsylką. W kalenicy nad nawą główną wieżyczka na sygnaturkę

z latarnią o baniastym hełmie. Elewacje tynkowane tynkiem cementowym tzw. terraboną, w części cokołowej położone lastrico.

Wnętrze kościoła nakryte sklepieniami krzyżowymi w nawie głównej i kolebkowymi nad nawami bocznymi.

Nawa główna doświetlona oknami zwieńczonymi półkoliście znajdującymi się w górnych partiach ścian tarczowych, dołem półkoliście zamknięte arkady stanowią prześwity do naw bocznych, doświetlonych półkoliście zwieńczonymi otworami okiennymi. Pomędzy poszczególnymi przesłami naw bocznych półkoliście zwieńczone arkady

Wewnątrz ściany i sklepienia tynkowane pokryte dekoracją malarską

Dekoracja prezbiterium i nawy odmienna stylistycznie.

Józef Machwitz wykonał w 1959 roku polichromie ścienne we wnętrzu nawy.

Na ścianach nawy wypisane są po każdej stronie cytaty z Ewangelii, a nad nimi odpowiadające im przedstawienia, podzielone elementami architektonicznymi na trzy części. Figuralne kompozycje ukazujące wydarzenia Wielkiego Tygodnia ułożone są w dwa pasy na ścianach nawy głównej - z przedstawieniami wydarzeń z Niedzieli Palmowej po prawej i Wielkiego Piątku po lewej stronie. Dopełnieniem tego cyklu jest przedstawienie Chrystusa Zmartwychwstałego na sklepieniu prezbiterium.

Po prawej stronie są cytaty i sceny z Ewangelii według św. Mateusza: [Mt. 21.08] A WIELKA RZESZA SŁAŁA SZATY SWOJE NA DRODZE, A DRUDZY OBCINALI GAŁĄZKI Z DRZEW I RZUCALI [Mt.21.09] NA DROGĘ WOŁAJĄC: HOSANNA SYNOWI DAWIDOWEMU. W środku widzimy więc Chrystusa na osiołku, towarzyszących mu apostołów i dziewczynkę rozsypującą kwiaty. W bocznych częściach przedstawiono kolejnych apostołów, witających go mieszkańców z gałązkami palmowym – i chłopca – który zgodnie ze słowami Ewangelii ścieli szaty przed jadącym na osiołku Jezusem.

Po lewej stronie znajdują się cytaty z Ewangelii według św. Jana: [J.19.15] A ONI ZAWOŁALI: PRECZ, PRECZ, Z NIM! [J.19.16] UKRZYŻUJ GO! WTEDY ZABRALI JEZUSA I WYPROWADZILI NA KALWARIE. Postać Jezusa umieszczona jest pośród oprawców i strażników, w centralnej części. Z boku widzimy: apostołów i Marię z jednej, a Żydów i rzymskich żołnierzy z drugiej strony.

W prezbiterium polichromia odmienna stylistycznie być może z 1914r ?

Na tarczy bardzo słabo czytelne obecnie napisy, rozmieszczone po obu stronach rzeźbionego Krucyfiksu zawieszzonego pod kątem na sklepieniu z pionową belką wspartą u podstawy o ścianę tęczową.

Na sklepieniu prezbiterium w owalnej ramie zdobionej ornamentem ząbkowanym na tle promienistej złożonej glorii zwieńczonej pomiędzy dłuższymi promieniami główkami puttów, znajduje się zmartwychwstały Chrystus Król odziany w białe szaty, z rozłożonymi ramionami z ranami na dłoniach. Poniżej na obłokach klęczą adorujące go postacie Najświętszej Marii Panny i Świętego Józefa trzymającego lilię. W spływach sklepienia wpisane w wieńcówki roślinne tarcze z symbolami ewangelistów: anioła, lwa, byka i orła.

Na bocznych ścianach prezbiterium malarz umieścił monumentalne postacie Wielkich Doktorów Kościoła: Hieronima, Grzegorza Wielkiego, Ambrożego i Augustyna, oraz dwie postacie aniołów flankujących zwieńczenie ołtarza .

Polichromia ta odbiega stylistycznie od dekoracji nawy , jest wielobarwna istnieje przypuszczenie, że została ona namalowana w 1914 r przez Pawła

Ołtarz główny neogotycki z obrazem patrona Św. Jana Kantego. Ponadto w kościele : krzyż późnobarokowy ołtarzowy dar Tarnowskich; obraz „Zwiastowanie” z 1846 malowany przez Józefa Maultza, chrzcielnica kamienna z 1 poł. XIX w.

Zródła i bibliografia:

Paulina Kluz, "Józef Machwitz", [w:] "Sakralne Dziedzictwo Małopolski", 2023, źródło: <https://sdm.upjp2.edu.pl/ludzie/jozef-machwitz>

Archiwalia :

Kronika parafialna i wizytacje biskupie i dziekańskie.

4. BUDOWA TECHNOLOGICZNA OBIEKTU:

Ściany murowane z cegły ceramicznej Ściany wewnętrzne i sklepienia tynkowane, z dekoracją malarską ornamentalno figuralną. Dolne partie ścian obłożone drewniana boazeria płycinową.

5. OPIS WARUNKÓW PRZECHOWYWANIA OBIEKTÓW PRZED KONSERWACJĄ

Budynek kultowy, użytkowany, ogrzewany. Temperatura zimą ok.11 st. C. Latem ok. 20st. W ostatnim okresie wymieniono zniszczoną dachówkę marsylkę na nową analogiczną dachówkę.

6. STAN ZACHOWANIA OBIEKTU.

Powierzchnia ścian i sklepień zawłaszcza w przestrzeni naw bocznych i w nawie głównej zabrudzona z wyraźnie zarysowującą się siatką mikrospekąń. Powierzchnie ścian w kaplicy i nawach bocznych są bardzo mocno zabrudzone, miejscami pokryte grubą warstwą brudu i kurzu. Miejscami na powierzchni ścian widoczne są ciemne smugi zacieków poniżej okien . Na sklepieniach nawy widoczne złuszczenia warstwy malarskiej i dodatkowo podobnie jak na sklepieniach naw bocznych widoczne zniszczenia warstwy malarskiej spowodowane przeciekaniem wód opadowych przez zniszczone poszycie dachów, problem ten został wyeliminowany w ostatnim czasie po remoncie dachu związanym z wymiana dachówki.

W dolnych partiach ścian farba na powierzchni miejscowo uległa zniszczeniu , przetarciu i uszkodzeniom mechanicznym .

Dekoracje malarskie w partii sklepień i ścian nawy głównej, prezbiterium zabrudzone nawarstwieniami brudu i kurzu , miejscami widoczna jest zarysowująca się siatka spekąń szczególnie gęsta na powierzchniach sklepień. W wielu miejscach widoczne szersze spekąnia i rozspojenia wątków. Powyżej i poniżej otworów okiennych w prezbiterium na ścianie południowej w przęśle sąsiadującym z tęczą rozspojenie przechodzi na sklepienie.

Szerokie rozspojenia widoczne na sklepieniach naw bocznych zwłaszcza przy ścianie południowej, nawy południowej, te spękania południowej strony kościoła mogą się wiązać z osuwiskami terenu wzgórza poniżej kościoła. wokół otworów drzwiowych we wnętrzu kościoła występują rażące estetycznie okładziny z imitacji kamieni w wymiarze cegieł pomalowanych w kolorze żółtym lakierem błyszczących .

7. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

A. WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE

Zakłada się wykonanie remontu konserwatorskiego wystroju malarskiego ścian i sklepień wnętrza kościoła polegającego na przywróceniu walorów estetycznych obecnej polichromii.

Zakłada się konieczność zasięgnięcia pisemnej opinii uprawnionego konstruktora w sprawie rozspojen wątków muru i wykonanie koniecznych wzmocnień według jego zaleceń

Zakłada się usunięcie szpecących opasek wokół otworów drzwiowych i zastąpienie ich opaskami i szpaletami drewnianymi dostosowanymi formą do istniejącej boazerii. Drewno boazerii należy zatruć w celu wyeliminowania obecności czynnych owadzi szkodników drewna.

POLICHROMIA

Powierzchnia malowidła na suficie zostanie odczyszczona i utrwalona a następnie zostanie po uzupełnieniu ubytków warstw technologicznych wszystkie gładkie tła zostaną pomalowane farbami firmy Keim.

Kolejne etapy prac konserwatorskich obejmą ściany naw bocznych. Po odczyszczeniu powierzchni z brudu i kurzu zostaną wykonane podstawowe działania stabilizujące podłoże, czyli wzmocnienie tynków poprzez iniekcje podtynkowe lub częściową wymianę zdegradowanych zapraw i powłok malarskich, dezynfekcję powierzchni, uzupełnienie ubytków tynków w technice klasycznych zapraw wapienno-piaskowych oraz nałożenie warstwy izolującej Soliprim f-my Keim na całości. Następnie zakłada się uzupełnienie warstwy pobiał na fragmentach nowo położonego tynku i w ubytkach malatury a następnie wykonanie nowej warstwy malarskiej krzemianowej firmy Keim.

Odnosnie do dekoracji malarskiej zakłada się odczyszczenie powierzchni gąbkami WISHAB firmy Aka – Chemie, utrwalenie powierzchni malowideł, uzupełnienie ewentualnych ubytków warstw technologicznych i uzupełnienie ubytków malatury.

Do rekonstrukcji dekoracji ścian zakłada się zastosować farby artystyczne i krzemianowe f-my Keim.

B. PROPONOWANE POSTĘPOWANIE KONSERWATORSKIE.

Przed przystąpieniem do właściwych zabiegów konserwatorskich konieczne jest przeprowadzenie dodatkowych badań sondażowych oraz ustalenie postępowania z rozspojeniami wątków w oparciu o ekspertyzę konstrukcyjną. Wszystkie etapy prac konserwatorskich na ścianach i sklepieniach należy udokumentować w formie pisemnej i fotograficznej.

Dekoracje malarskie

- Wstępne oczyszczenie powierzchni malowideł z nawarstwień pyłowych mechanicznie, przy użyciu odkurzaczy z miękkimi końcówkami, pędzli, miękkich szczotek połączone z doczyszczeniem gumą chlebową oraz gąbek Wischab.
- Utrwalenie warstw technologicznych przy pomocy kompresów wodorotlenku baru (ok. 20%), zakładanego na całej powierzchni malowidła.
- Doczyszczenie powierzchni malowidła tamponami z wodą destylowaną ewentualnie - przy zastosowaniu roztworu niejonowego detergentu Vulpex liquid soap lub Marlipal 1618/25
- Stabilizacja podłoża, należy się liczyć z koniecznością utwardzania tynków, w miejscach widocznych zarysowań i spękań.

Ewentualne odspojenia oraz głębokie rozwarstwienia zapraw zlikwidować poprzez iniekcje środka mineralnego szybko wiążącego, w oparciu o uszlachetnione cementy i kruszywa mineralne (np. Ledanu, Małty o różnej sile wiązania). Preparaty takie nie uruchamiają dodatkowo migracji soli, ponieważ nie wymagają wprowadzania dużej ilości wody do uprzedniego zwilżania ściany w przeciwieństwie do spoiw dyspersyjnych, nie wywołują wybłyszczeń, posiadają doskonałą rozlewność i nie wywołują zabielen.

Nieznaczne rozwarstwienia ustabilizować iniekcjami z zastosowaniem np. wodnego roztworu preparatu Acrykleber 498 HV (firmy Kremer)

Płytkie odspojenia spodnich warstw -jeśli nie będą to warstwy malarskie, a jedynie nawarstwienia pobiał - zostaną usunięte mechanicznie.

Szczeliny w miejscu głębokich rozspojen proponuje się wypełnić masą Risspachtel (firmy Caparol) o dużym stopniu elastyczności, pozwalającą na „ruchy materii” bez niebezpieczeństwa powstawania pęknięć.

- Uzupełnienie ewentualnych drobnych ubytków podłoża.

: proponuje się wykonanie uzupełnień klasyczną zaprawą wapienno - piaskową z dodatkiem mączki marmurowej

Powierzchnia uzupełnień zostanie odpowiednio dobrana do pierwotnego podłoża.

Uzupełnienia zostaną pokryte pobiałą. Przed wykonaniem retuszu scalającego należy zaizolować wszystkie kity stosując roztwór Paraloidu B72 w acetonie.

- Utrwalenie: przed przystąpieniem do konserwacji estetycznej powierzchnia malowideł zostanie utrwalona roztworem Paraloidu B72 w acetonie w odpowiednim stężeniu. Oprócz wzmocnienia warstwy malarskiej i odizolowania malowideł od wtórnych działań konserwatorskich - utrwalenie pozwoli wyeksponować naturalną kolorystykę malowidła.

- Retusz malarski proponuje się wykonanie retuszu scalającego metodą graficzną (kropka) z zastosowaniem akwareli kazeinowej.

- Wykonanie nowych złocień w miejsce poczeriałego szlagmetal na mikstion złotem lub szlagmetalem w zależności od możliwości finansowych parafii. Przy złoceniach z zastosowaniem szlagmetal należy kilkakrotnie zabezpieczyć powierzchnię np. roztworem paraloidu B 72 w celu uniknięcia korozji metalu.

- Wszystkie etapy prac konserwatorskich zostaną udokumentowane w formie pisemnej i fotograficznej - według obowiązującego schematu.

Gładkie tła

- Odczyszczenie wstępne ścian przy użyciu odkurzaczy z miękką końcówką i gąbek wischab.

-Usunięcie złuszczających się warstw farby w partiach ścian naw bocznych i kaplicy

- Założenie w miejscu ubytków tynków, warstwy tynków piaskowo wapiennych.

- Spękania i zarysowania rozszerzyć, by mieć dostęp do głębszych odspojen w obrębie tynków. Odspojenia oraz głębokie rozwarstwienia zapraw zostaną

zlikwidowane poprzez iniekcje środka mineralnego szybko wiążącego, w oparciu o uszlachetnione cementy i kruszywa mineralne (np. Ledanu, Malty o różnej sile wiązania).

- Uzupelnienie ubytków podłoża. Ubytki tynków w górnych partiach ścian zostaną uzupełnione klasyczną zaprawą wapienno-piaskową, a powierzchnie uzupełnień opracowane zostaną w sposób nawiązujący do istniejącego tynku. Do głębokich wypełnień dodany zostanie cement portlandzki.

Szczeliny w miejscach występowania znacznych spękań wypełnione zostaną masą Rissspachtel (firmy Caparol) o dużym stopniu elastyczności.

- Przetarcie powierzchni dolnej partii ścian zaprawą Uniwersalputz firmy Keim.

- nałożenie warstwy izolującej Soliprim f-my Keim

- Dwukrotne pomalowanie gładkich partii ścian farbą krzemianową

Opracowanie: mgr Katarzyna Magrysiewicz - Dobrzańska

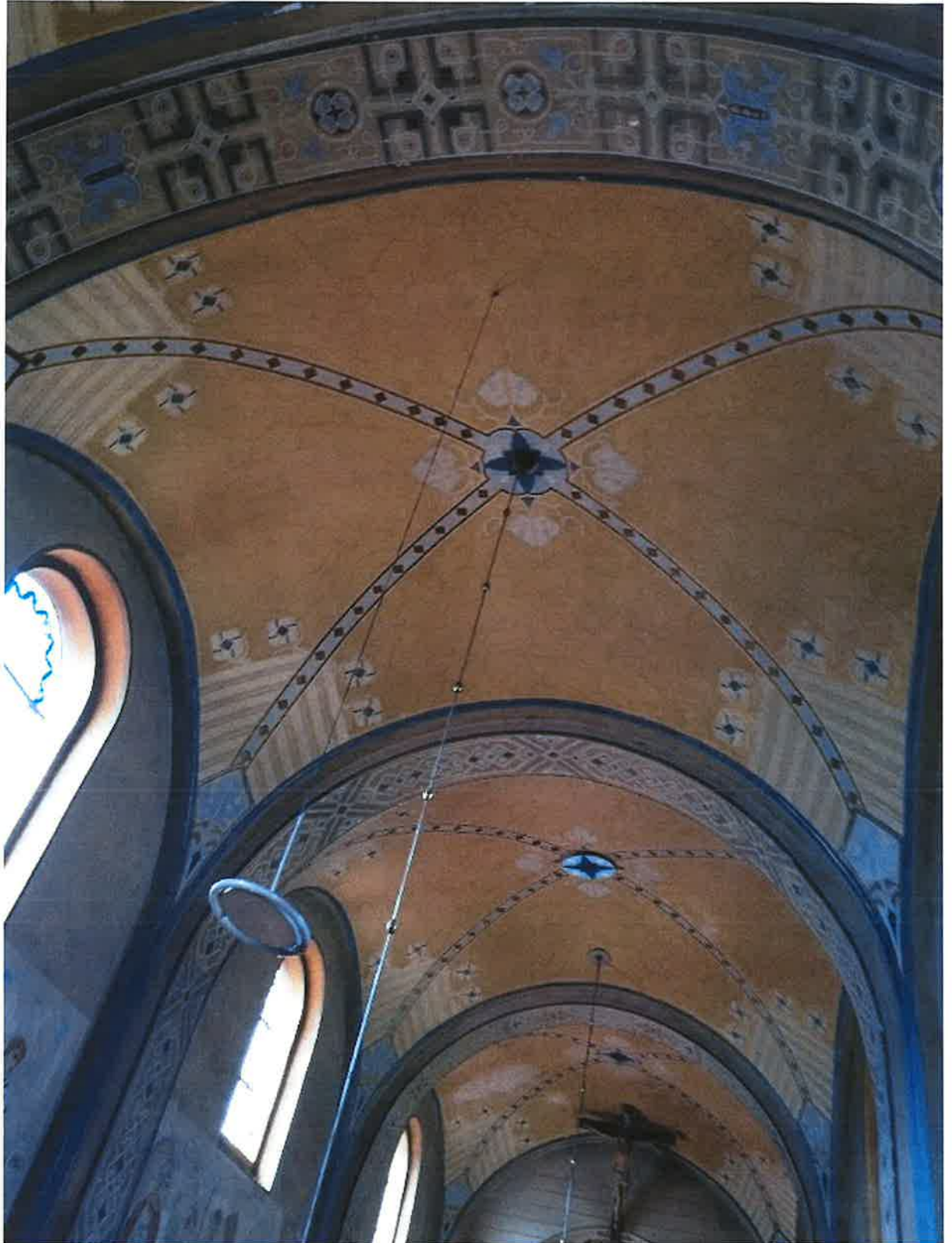
mgr Katarzyna Magrysiewicz-Dobrzańska
Konservator Dziej Sztuki
Kraków, pl. Na Groblach 18/10

Fot. 1. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze . Nawa główna widok w kierunku prezbiterium.

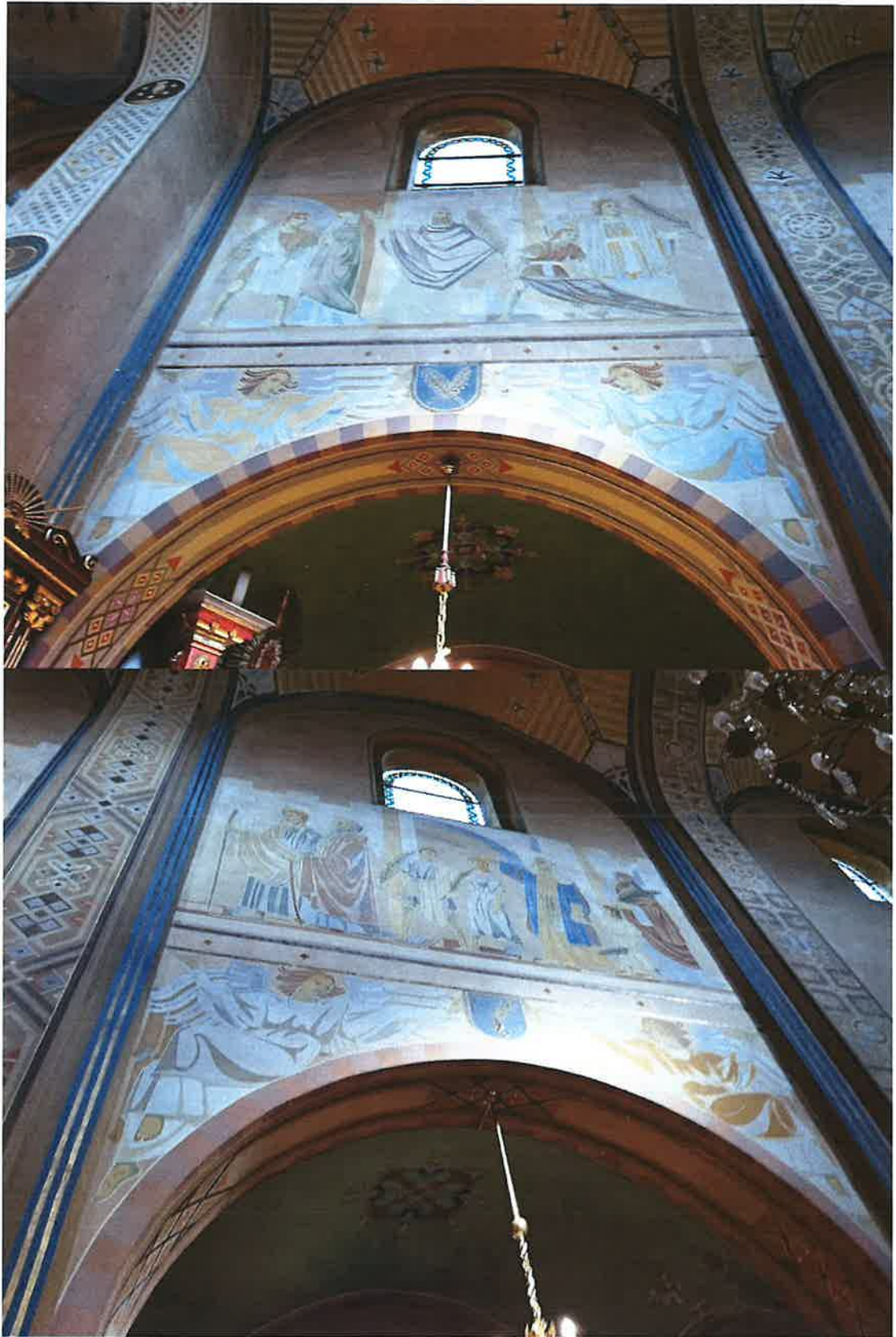
Fot. 2. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze . Nawa główna widok w kierunku chóru muzycznego.

Fot. 3. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze. Nawa główna, sklepienie, widoczna gęsta siatka spękań.

Fot. 4. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze. Nawa główna, ściana tęczowa, zbrudzenia powierzchni, nieczytelne napisy umieszczone wokół luku tęczy po obu stronach krucyfiksu.

Fot. 5,6. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze. Nawa główna, ściany tarczowe po stronie południowej widoczne zabrudzenia powierzchni.

Fot. 7. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze. Nawa główna, ściana tarczowa po stronie południowej widoczne zabrudzenia powierzchni.

Fot. 8. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze. Nawa główna, ściana tarczowa po stronie północnej widoczne zabrudzenia powierzchni. Widoczne zniszczenia malatury na sklepieniu nawy bocznej

Fot. 9. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze. Nawa główna, ściana tarczowa po stronie północnej widoczne zabrudzenia powierzchni.

Fot. 10. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze. Nawa główna, fragment sklepienia nad chórem muzycznym .Widoczna siatka spękań tynku oraz złuszczające się warstwy malarskie

Fot. 11. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze. Nawa główna, fragment sklepienia. Widoczna gęsta siatka spękań tynku, zabrudzenia powierzchni dekoracji malarskiej oraz odpryski warstwy malarskiej.

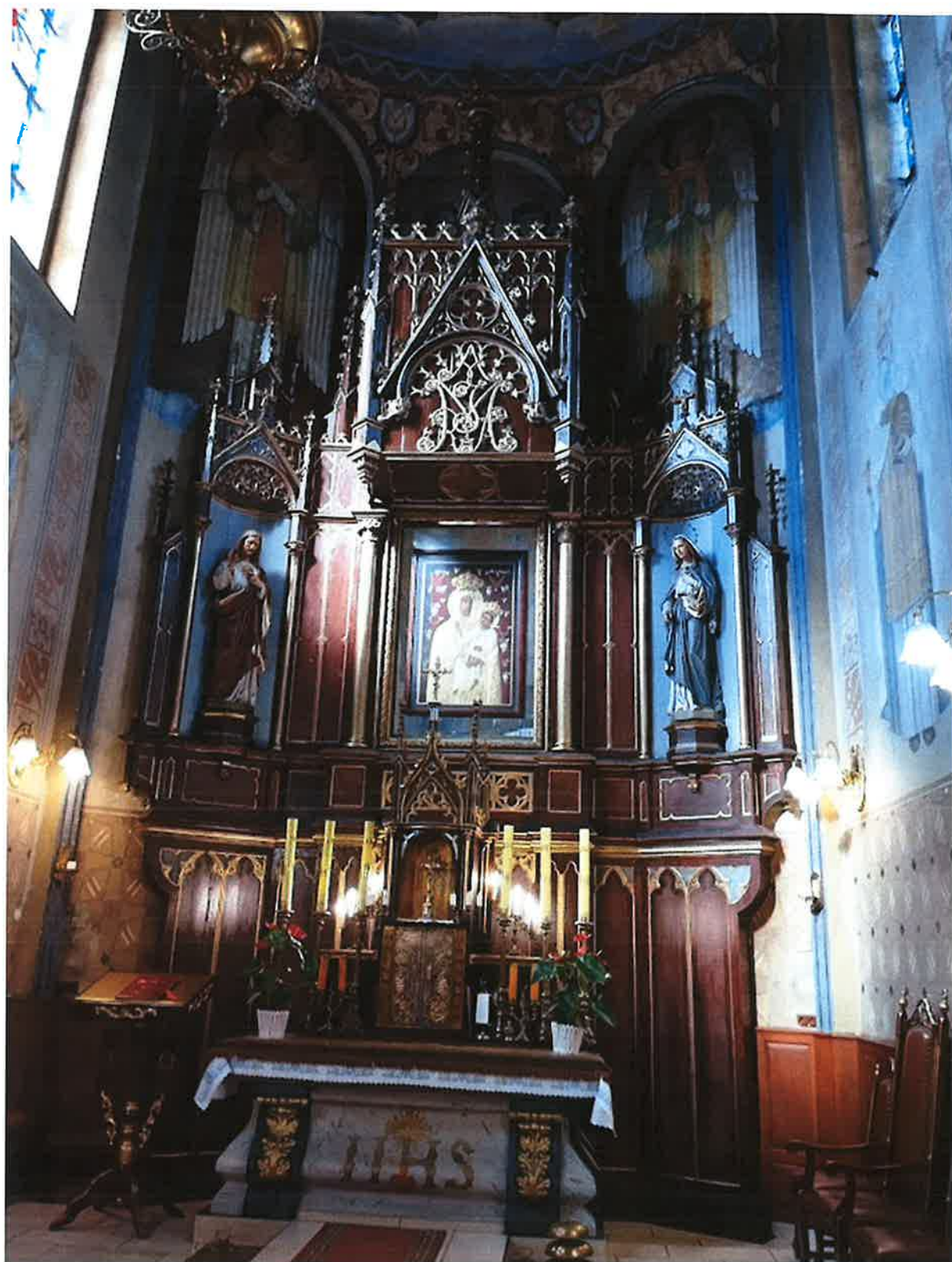
Fot. 12. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze. Nawa główna, Widok na chór muzyczny.

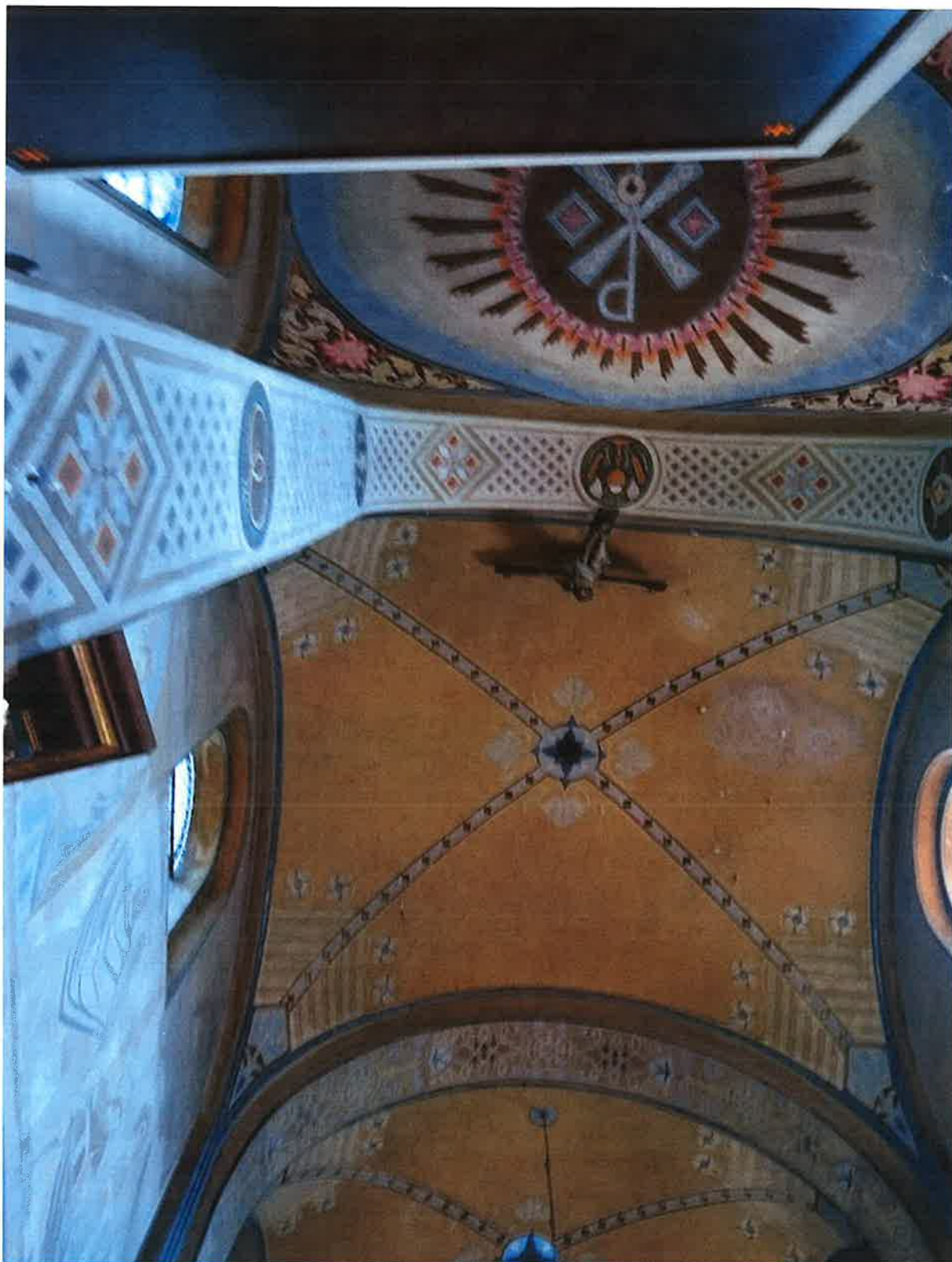
Fot. 13. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze. Fragment arkady prowadzącej do nawy bocznej po stronie południowej przy wejściu na chór widoczne zniszczenia warstwy malarskiej.

Fot. 14. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze. Nawa główna, ściana tarczowa po stronie północnej widoczne zabrudzenia powierzchni i złuszczająca się warstwa malarska. (z boku anioła w sąsiedztwie ambony)

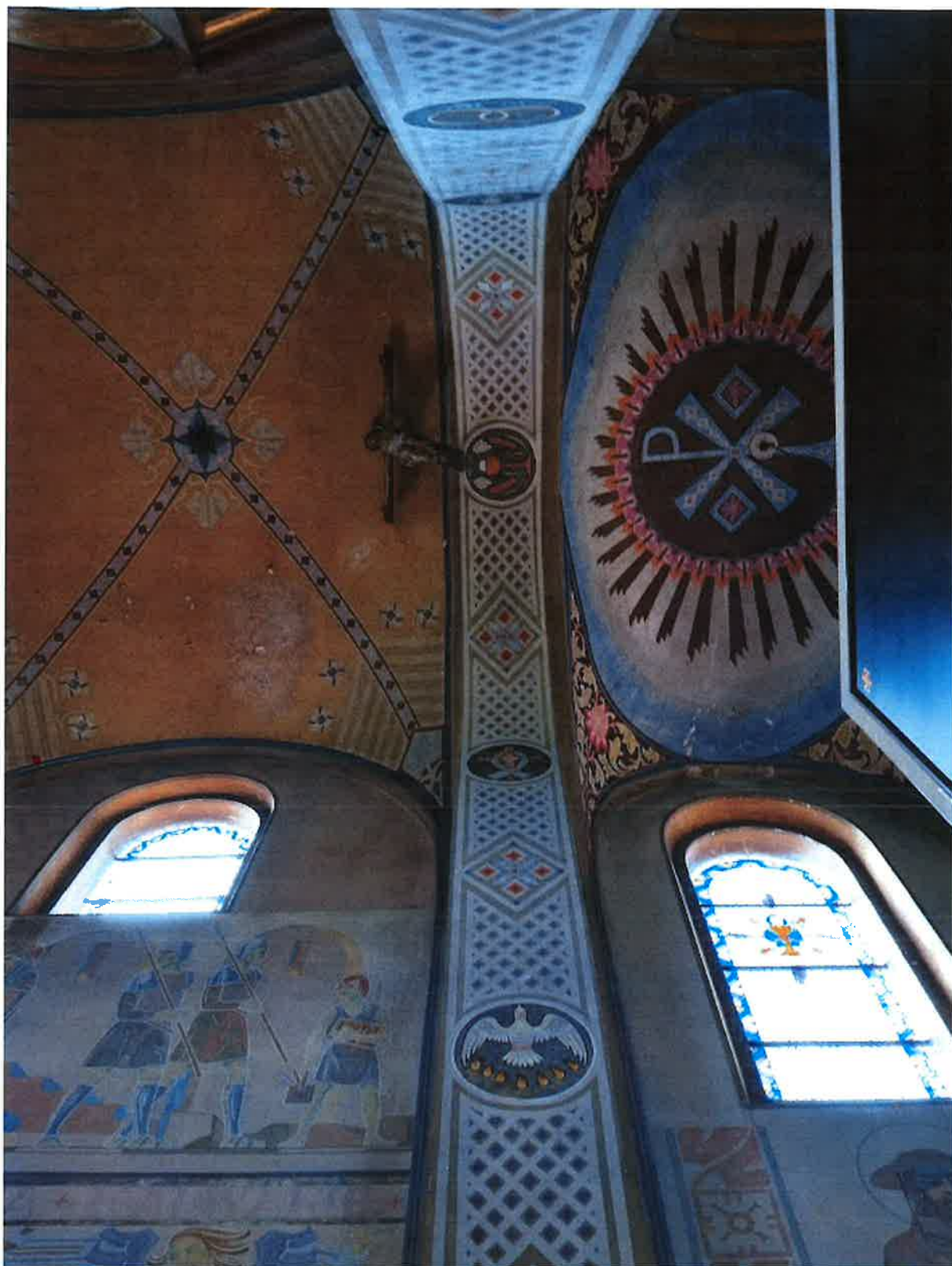
Fot. 15. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze. Prezbiterium

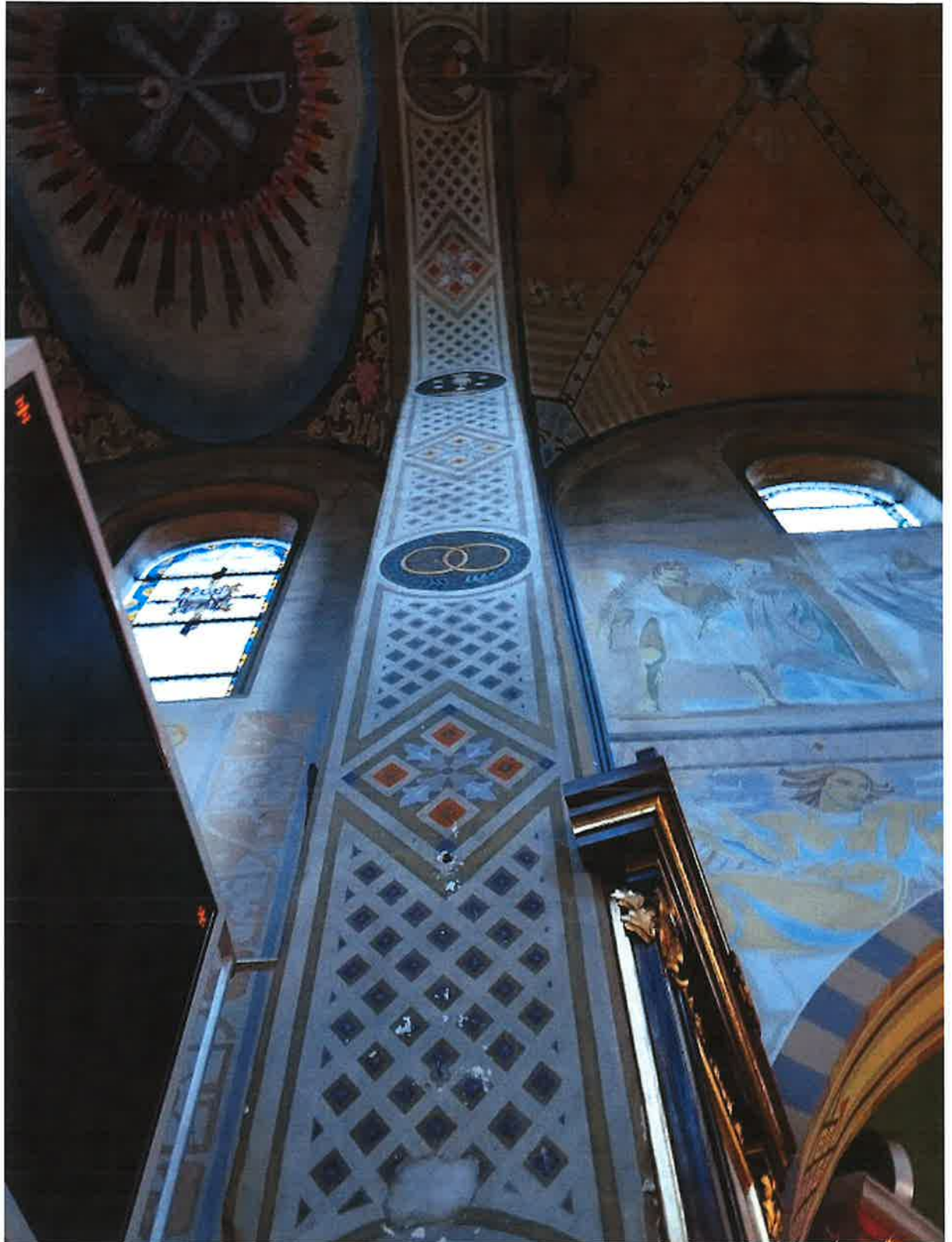
Fot. 16. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze. Nawa główna, fragment sklepienia w sąsiedztwie tarczy. Widoczna gęsta siatka spękań tynku, zaplaminienia i zabrudzenia powierzchni dekoracji malarskiej oraz odpryski warstwy malarskiej.

Fot. 17/18. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze. Prezbiterium fragmenty sklepienia . Widoczne zaplamienia i zabrudzenia powierzchni polichromii oraz odpryski warstwy malarskiej.

Fot. 19. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze. Styk nawy i prezbiterium fragmenty sklepień . Widoczne zaplamienia spowodowane przeciekaniem wody deszczowej i zabrudzenia powierzchni polichromii oraz odpryski warstwy malarskiej.

Fot. 20. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze. Fragment łuku tęczowego z symbolami sakramentów. Widoczne zabrudzenia powierzchni polichromii oraz odpryski warstwy malarskiej.

Fot. 21. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze prezbiterium. Ściana tarczowa w sąsiedztwie tęczy po stronie południowej z wizerunkiem dra kościoła św. Hieronima. Widoczne zabrudzenia powierzchni polichromii oraz odpryski warstwy malarskiej w szczycie i dolnej partii ściany.

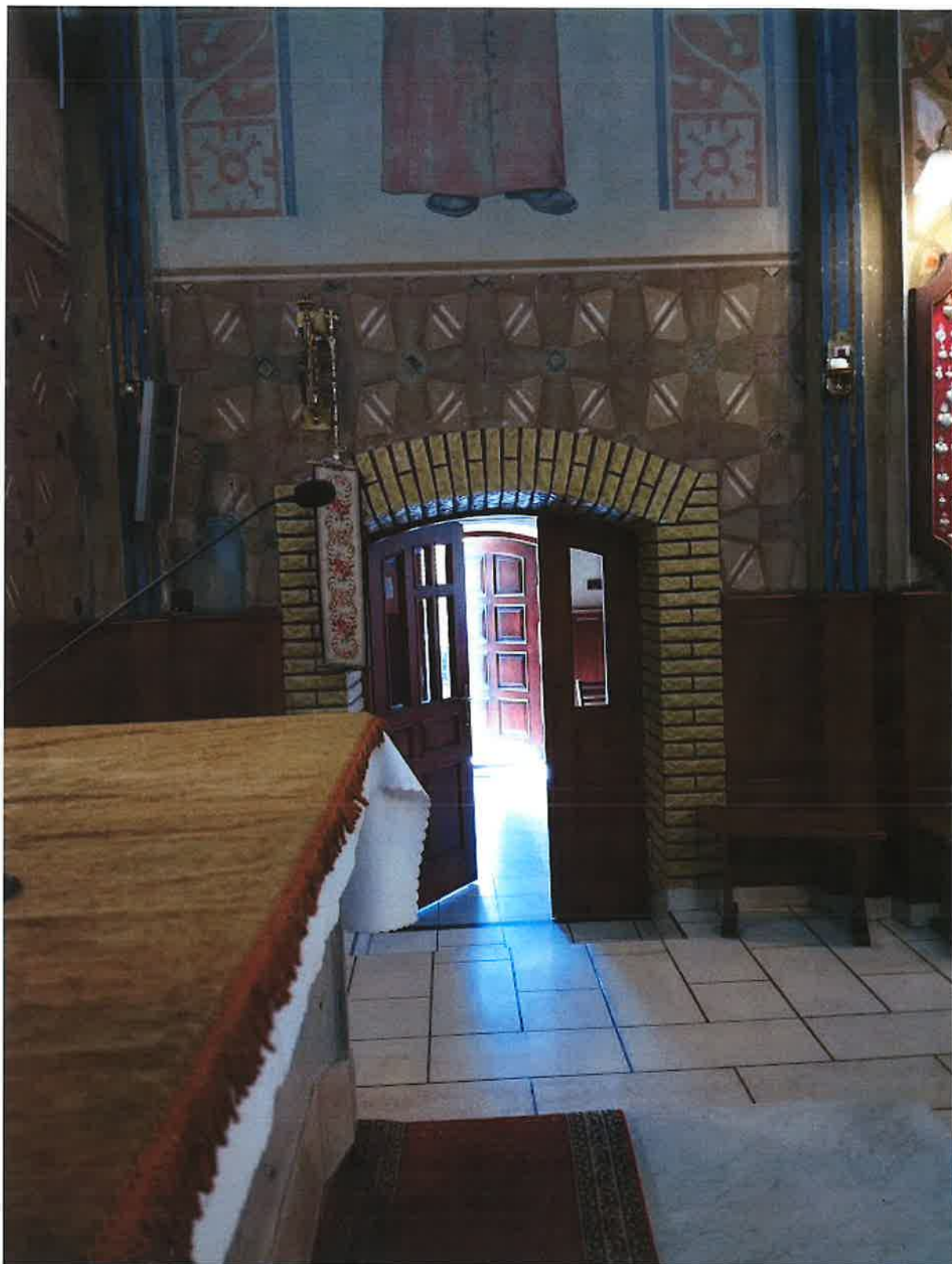
Fot. 22. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze prezbiterium. Fragment ściany tarczowej w sąsiedztwie ołtarza po stronie południowej z wizerunkiem dra kościoła św. Grzegorza . Widoczne zabrudzenia powierzchni polichromii oraz odpryski warstwy malarskiej i dolnej partii ściany .

Fot. 23. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze prezbiterium. Fragment ściany tarczowej w sąsiedztwie tarczy po stronie północnej z wizerunkiem dra kościoła św. Augustyna . Widoczne zabrudzenia powierzchni polichromii oraz odpryski warstwy malarskiej i dolnej partii ściany

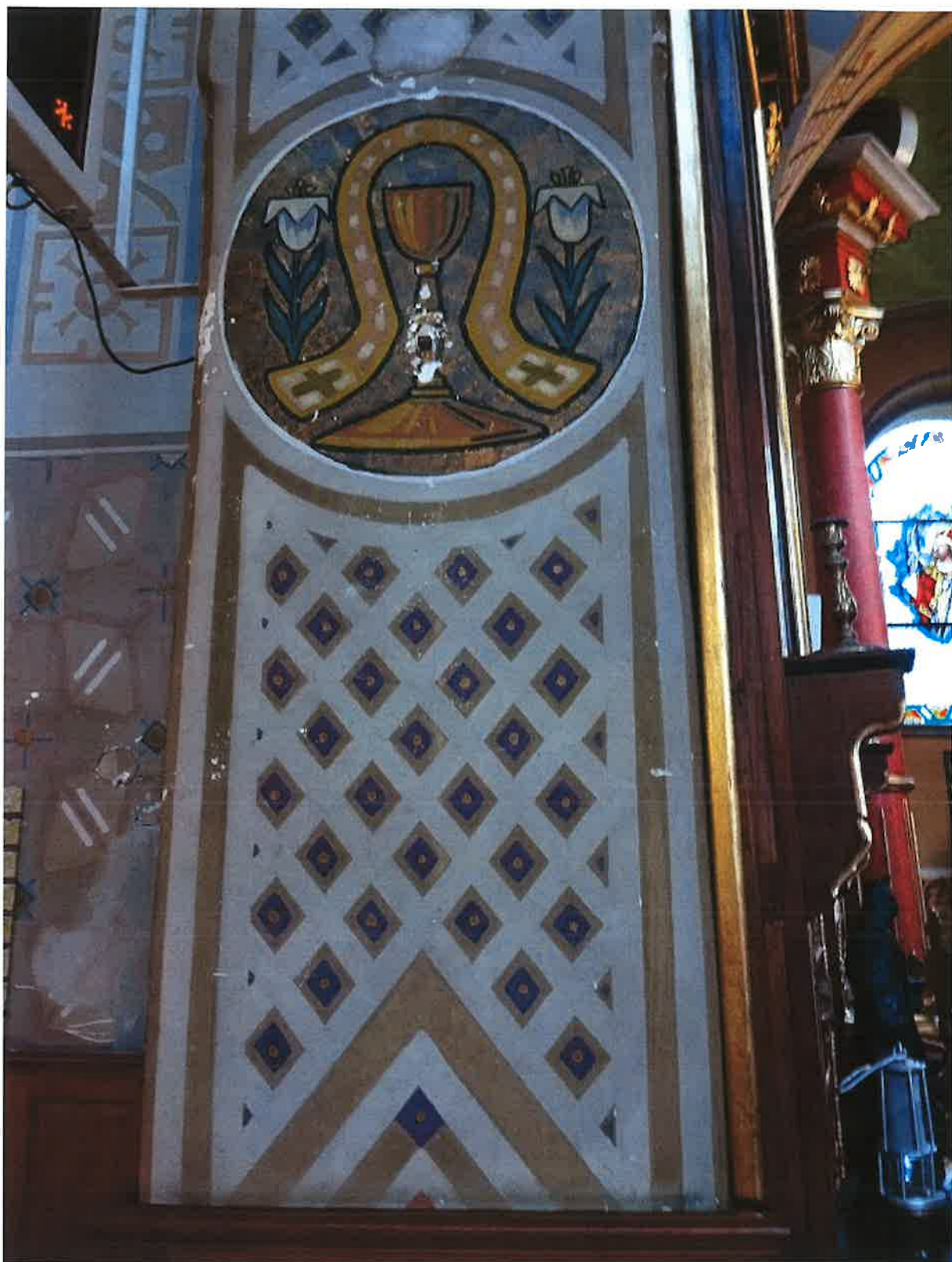
Fot. 24. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze prezbiterium. Fragment ściany tarczowej w sąsiedztwie ołtarza po stronie północnej z wizerunkiem dra kościoła św. Ambrożego. Widoczne zabrudzenia powierzchni polichromii oraz odpryski warstwy malarskiej i dolnej partii ściany .

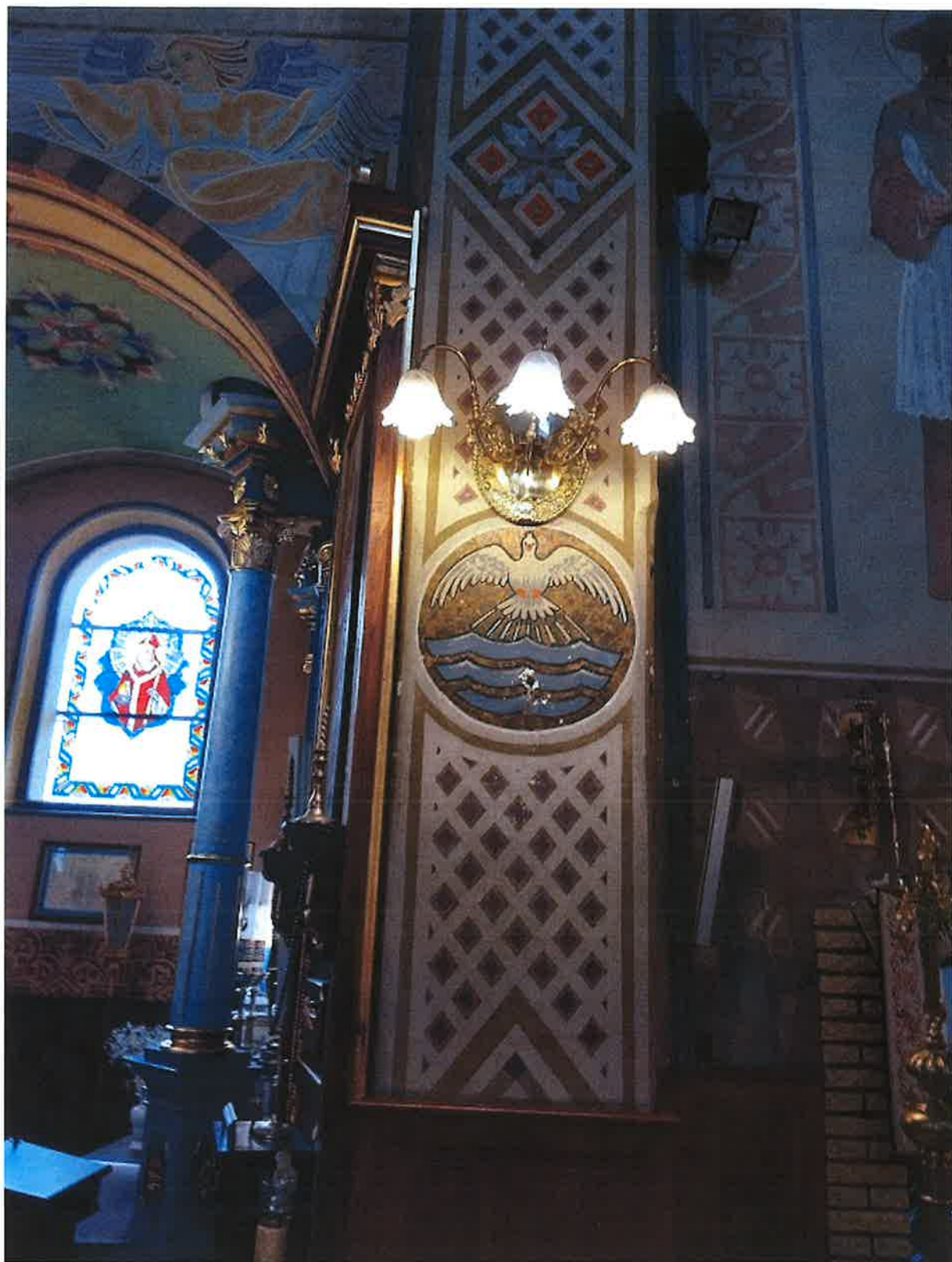
Fot. 25. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze prezbiterium. Fragment ściana w sąsiedztwie tęczy po stronie południowej z wejściem do zakrystii. Widoczne wtórne obramowanie wejścia do zakrystii płytami pomalowanymi farbą olejną w kolorze żółtym.

Fot. 26. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze. Fragment łuku tęczowego z symbolami sakramentów, strona południowa. Widoczne zabrudzenia powierzchni polichromii oraz zniszczenia warstwy malarskiej.

Fot. 27. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze. Fragment łuku tęczowego z symbolem kapłaństwa. Widoczne zabrudzenia powierzchni polichromii oraz zniszczenia warstwy malarskiej.

Fot. 28. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze. Fragment łuku tęczowego z symbolami sakramentów, strona południowa . Widoczne zabrudzenia powierzchni polichromii oraz zniszczenia warstwy malarskiej.

Fot. 29. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze. Fragment nawy bocznej po stronie południowej.

Fot. 30. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze. Fragment sklepienia nawy bocznej po stronie południowej. Widoczne zniszczenia warstwy malarskiej

Fot. 31. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze.
Fragment wnętrza nawy bocznej po stronie południowej z płaskorzeźbą Alojzego
Bunscha.

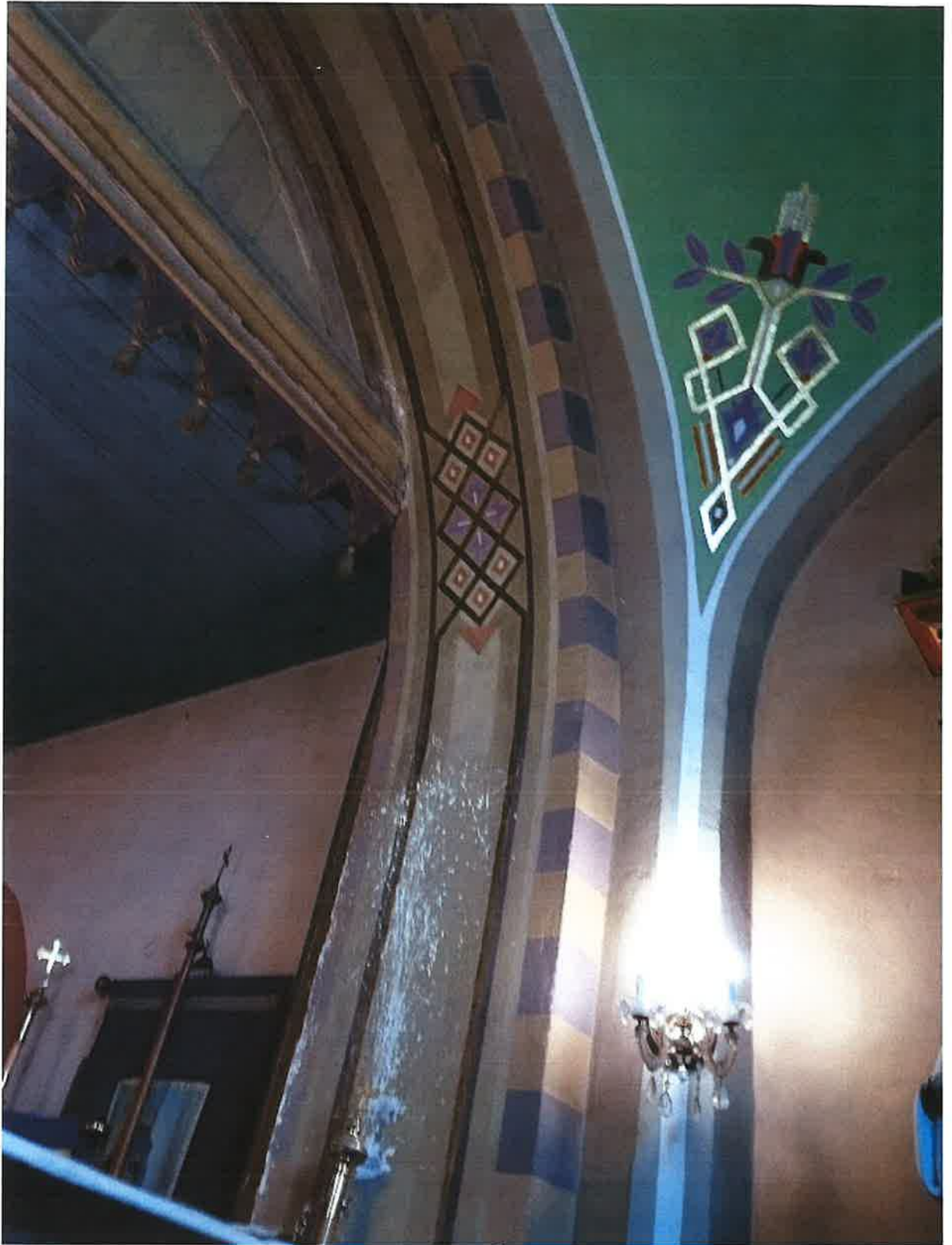
Fot. 32. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze.
Fragment ściany nawy bocznej po stronie południowej . Widoczne uszkodzenie
malatury i tynku oraz pionowe rozspojenie ściany.

Fot. 33. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze. Fragment filara łuku na granicy ściany nawy głównej i bocznej po stronie południowej . Widoczne uszkodzenie malatury i tynku oraz cementowe uzupełnienia na styku z boazerią.

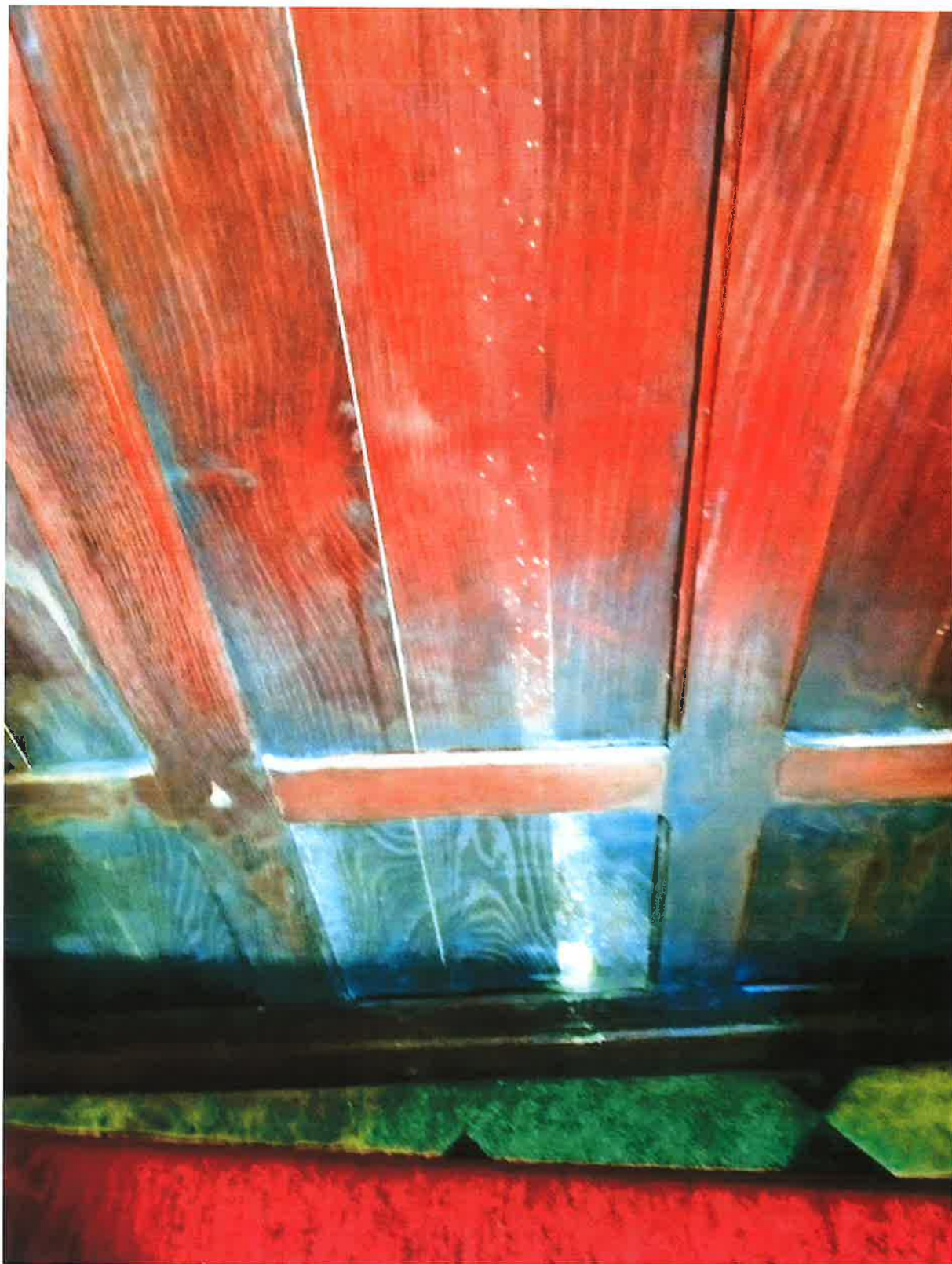
Fot. 34. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze. Fragment nawy bocznej po stronie północnej. Widoczne zabrudzenia powierzchni ścian i sklepień.

Fot. 35. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze. Fragment arkady prowadzącej do nawy bocznej po stronie północnej poniżej chóru, widoczne zniszczenia warstwy malarskiej.

Fot. 36. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze. Fragment sklepienia nawy bocznej po stronie północnej widoczne zniszczenia warstwy malarskiej spowodowane zalaniem wodą deszczową.

Fot. 37. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze.
Fragment nawy bocznej po stronie południowej . Fragment boazerii zaatakowanej
przez drewnojady.

Fot. 38. Tarnawa Dolna. Kościół parafialny p.w. Św. Jana Kantego. Wnętrze. Fragment filara międzynawowego. Widoczne zniszczenia i uzupełnienia cementowe na styku z boazerią.